

Puheenjohtaja Sirkus Mattilan puhe Lotan Päivän laulajaisissa 14.5.2019

Tervetuloa Lotan Päivän laulajaisiin nauttimaan yhteislaulun lumosta! ja samalla juhlimaan Hämeenlinnan Seudun Lottaperinneyhdistyksen 15 toimintavuotta!

Vuodesta 2008 olemme järjestäneet Lotan Päivän laulajaisia eri teemoin ja lauluin. Puolustusvoimien varusmiessoittokunnan säestys on tuonut aina oman sotilaallisen tunnelmansa. Alkuaikoina järjestimme yhteislaulut Linnankasarmen alueella silloisen Suomen Tykistömuseon Tykkihallissa, nykyisinhän se on Museo Militariaa.

Tänä vuonna halusimme kuitenkin tulla tänne Kaupunginpuistoon ja siihen on historialliset syynsä. Vuonna 1919 perustettu Hämeenlinnan Lotta Svärd-yhdistys toimi täällä aktiivisesti järjestäen erilaisia juhlia. Tuolla laululavalla on pidetty lukuisia puheita ja lottakuoro esiintynyt mm. silloinkin, kun vietettiin Etelä-Hämeen Lottapiirin kesäjuhlia ennen juhannusta v. 1931. Yleisö istui silloin hiekkakentällä olevilla pukkipenkeillä.

Lotta Svärd- järjestön viimeiset, koko maata käsittävät Lottapäivät järjestettiin täällä vuonna 1939. Kutsua olivat noudattaneet monet niin pohjoismaiset kuin virolaisetkin vieraat. Historia kertoo, että täällä oli koolla n. 4000 lottaa. Juhlapuheita pitivät Lottajohtaja Fanni Luukkonen ja Hämeenlinnan yhdistyksen puheenjohtaja, tri Elna Hetemäki, joka piti puheensa suomeksi, ruotsiksi, saksaksi ja viroksi. Myös Tasavallan presidentin puoliso rouva Ellen Svinhuvud istui eturivissä.

Lottayhdistyksellä oli täällä myös kaupunkilaisten suosima ja varsin tuottoisa Puistoravintola, kaunis valkoinen pitsirakennus, tuossa hiekkakentän takana alemmalla tasanteella. Ravintolan tuotolla lotat saattoivat huomattavilla summilla tukea Hämeen Suojan rakentamista sekä kaupunkiin perustettavia sotaisairaaloita. Maalaiskunnan lotat puolestaan kokoontuivat tuossa Tampereentien varrella edelleen sijaitsevalla, Puistolan koululla.

Näin mielenkiintoisesti kertoo Jaakko Korjuksen historiankirja Suojeluskunta- ja lottatoiminnasta Hämeenlinnassa.

Hämeenlinnan Seudun Lottaperinneyhdistys perustettiin marraskuun viimeisenä päivänä v. 2004 ja koolla oli yli 100 lottaa ja pikkulottaa.

Silloisen maaherra Anneli Tainan kanssa olivat perustamassa yhdistystä mm. kunnallisneuvos Saara Mikkola sekä viime kesänä poisnukkunut, 100 vuotias ja kolmen sodan lotta Helvi Frick. Yhdistys kutsuttiin toimimaan Linnankasarmilla olevassa Suomen Tykistömuseossa, jonne sitten rakensimme museoväen avustuksella lukuisia lotta-toimintaa esitteleviä näyttelyitä sekä Lotta Svärd-perinnehuoneen. Tänä lottatoimintaan voi tutustua Museo Militarian 2. kerroksessa, jossa esitellään samassa yhteydessä myös talvi-, jatko- ja Lapin sodan tapahtumia. Oman lipun yhdistys sai vuonna 2009 ja ilmavalvontalottien muistolaatta kiinnitettiin juhlahin menoin v. 2010 Aulangon näkötorniin.

Yhdistyksellä on ollut myös onni saada tarjota kuntoutusta lotille ja pikkulotille kotipaikkakunnallamme, Ilveskodissa, Lotta Svärd säätiön rahoittamilla päiväkuntoutuskursseilla. Tämä on edelleen mahdollista niin kauan kuin heitä on elossa.

Yhdistyksessämme on jäseniä 180 ja heistä yli 90- vuotiaita on kolmisenkymmentä. Toimintamme keskittyy kuukausikokouksiin, mielenkiintoisiin teemaluentoihin sekä vierailuihin lähialueilla ja toimintaa sekä suunnittelee että toteuttaa yhdistyksen 8-henkinen hallitus.

Perinnetyö, yhdistyksen nimen mukaisesti, on selkeästi osa sen toimintaa. Olemmehan mukana uudessa, keväällä perustetussa Tammenlehvän Hämeen linnanseudun perinneyhdistyksessä monen monen muun yhdistyksen kanssa. Sen toiminta hakee vielä muotojaan.

Oman yhdistyksen uutena toimintamuotona on ollut kahden vuoden ajan tutustuttaa Kummiluokkamme, Seminaarin koulun nyt 4 D- luokka, 21 tyttöä ja poikaa, lottien ja pikkulottien työhön. Aloitteen tähän kummitoimintaan teki luokan oma opettaja, jonka isoäiti oli ollut lottana.

Olemmekin tutustuttaneet 11-12 -vuotiaat oppilaat Museolla esine- ja kuvamateriaalein lottien työhön. Viime toukokuun kevätretken teemana oli tutustua ilmavalvontaan ja kohteena oli Aulangon näkötorni. Siellä kiikaroitiin ja mittailtiin lentokoneiden tulokulmia niinkuin ilmavalvontalotat aikanaan.

Tämän kevään teemana olivat lääkintälotat. Harjoiteltiin Museolla ensiaputojia: ranteen lastoitusta, nyrjähtäneen nilkan sitomista ja painesiteen tekemistä otsassa vuotavaan haavaan. Ja niin oli vuoroin kunkin oppilaan pää lainausmerkeissä "paketissa!" Kukin oppilas opetteli näitä ensiaputehtäviä vuorollaan. Nyt retkikohteena olikin Lahden Hennalassa oleva Sotilaslääketieteellinen museo, jossa kummiluokan aktiivisuus sai museon johtajankin ihan innostumaan. Ruokailu tapahtui Upseerikerhon hienossa salissa. Sekin oli kokemus Hesburgerin sijaan!

Monenlaista muutakin on tehty: Oppilaat ovat myös haastatelleet Ilveskodissa kuntoutuskurssilla olleita lottia ja pikkulottia, tehneet joulukorttipiirroksia, joista painatettiin joulukortit. Niitä sitten myytiin ja saadulla tuotolla osaksi katettiin retkikulut.

Tämä yhteistyö on ollut myös meille antoisaa ja hauskaakin. Ja joillakin oppilailta on paljon sekä tietoa että taas uusia kysymyksiä, joilla he haastavat meitäkin. Niinpä todettakoon, että tätä perinnetyötä, on meillä kaikilla mahdollisuus tehdä niin kodeissa, mummolassa, kerhoissa ja koulussa. Tuoda keskustelulla ja kokemuksilla esiin asioita ja tilanteita, miten ennen oltiin ja elettiin. Vain siten oppii arvostamaan tätä päivää!

*Ja nyt suorastaan haastan teidät mukaan tähän perinnetyöhön!
Näitä lauluja laulamalla sitä parhaiten yhdessä teemmekin!
Tervetuloa!*